

portatili, si dirutæ, aut combustæ sint Ecclesiæ. can. *Concedimus*, 30. *de Consecrat.* dist. 1. Item in maximo concursu populi, quem sacer locus non capit; in bello pro exercitu; in longa peregrinatione per loca infidelium, Layman, loc. cit. Guttierrez, *Con. quest.*, lib. I. cap. xxx. n. 25. Navarrus, in *Manual.* cap. xxv. n. 81; Sa y. *Missa*. n. 20. cum communi aliorum, insuper fatentium, in his casibus etiam absque licentia episcopi licere, ipso id jure vel expresse, vel per epikeiam permittente, teste consuetudine passim vigente, « quæ est optima legum interpretis, » c. viii. *de Consuetud.* et l. 37. ff. *de Legib.* Quamvis decens sit, ut ubi episcopus præsens est, aut facile adiri potest, ejus licentia petatur, ut etiam notant præfati doctores.

14. *Infirmas alicujus an talis sit?* — Num autem diuturna alicujus infirmitas inter casus magnæ necessitatis ad præsens numeranda sit, ut saltem accedente concessione, ac dispensatione episcopi, in domo, vel camera cæteroquin honesta super altari portatili, pro consolatione infirmi celebrari valeat Missa, difficultas major est. Et quidem, quod absque licentia episcopi id fieri nequeat, conveniunt doctores cum a nullo infirmitas hujusmodi numeretur inter magnas necessitates: nec enim hanc causat consolatio infirmi: cum in jure, can. *Sicut*, 11. *de Consecrat.* dist. 1. expresse dicatur « Satis est non audire Missam, quam in illis locis, ubi fieri non oportet. » Nec, obstat quod quidam regulares id huc usque practicarint, quia id non fecerunt, quasi vero talis infirmitas sufficientem de jure communi præberet necessitatis causam, sed quia in opinione erant, privilegium eorum in *Corpore juris* clausum ubique celebrandi non esse revocatum; quæ tamen opinio modo penitus est reprobata per novissimum decretum n. 5. allegatum.

15. *An possit episcopus dispensando concedere, ut in domo infirmi legatur missa?* — Quoad reverendissimos Ordinarios argumenta pro et contra militant; contra sunt dicta supra a n. 2. et præsertim decretum n. 5. allegatum, ubi indistincte habetur, quod episcopi nec ipsi in domibus laicis legere, nec aliis legendi licentiam concedere valeant. Concordat etiam decretum Urbani VIII. citatum n. 4. Pro episcopis facit, quod ipsi possint jure ordinario in casibus frequenter occurrentibus, in quibus tam cito

fieri non potest recursus ad Pontificem: item toties, quoties est dubium, an casus indigeat dispensatione. Rursus quando legitime præscriptam consuetudinem dispensandi habent, prout amplius dictum est lib. I. tit. II. *de Constit.* § 18. *de dispensat. leg.* a. n. 470. Talem autem consuetudinem a reverendissimis præscriptam passim vigere videmus saltem in his partibus, cui in decreto novissimo derogatum esse, clare non apparet. ut proin licet ordinarie seu regulariter, uti diximus in conclusione n. 3. seu ad libitum non valeant episcopi concedere licentiam celebrandi in loco non sacro: possint tamen pro consolatione nobilis infirmi, aut simili rationabili causa, præsertim juvante consuetudine legitime præscripta dispensare, ac dispensando concedere dictam licentiam. Et hoc tanquam probabile non immerito cum aliis censet Diana, part. I. tract. I. resolut. 43; Hurtado, disp. 4. *de Sacrificio Miss.* difficult. 6. Verum circa hoc post recentissimum decretum n. 5. positum, decidere nil audeo, sed judicio prudentium, et præcipue sacræ Congregationis relinquo; quamvis in *Theologia* nostra *Morali* ante decretum edita. tr. XIV, dist. 5. n. 118 et lib. I, tit. XXXI. *de Offic. ordinar.* n. 136. pro reverendissimis ordinariis senserimus.

16. *Ex dispensatione pontificis possunt celebrari missæ in locis non sacris: et quomodo?* — Resp. IV. Insuper possunt celebrari Missæ in loco nec consecrato, nec benedicto, uti in oratorio domus privatæ v. g. si quis speciale ad hoc habeat privilegium a summo pontifice post concilium Tridentinum concessum. Omnes. Ratio est, quia « Papa secundum plenitudinem potestatis de jure potest supra jus humanum dispensare, » ut dicitur c. 4. *de Concess. præb.* et amplius dictum est cit. lib. I, tit. II, § 18, n. 458. Et quidem pro oratoriis privatis ordinarie sequenti dispensandi formula Pontifex utitur: « Tibi, qui ut asseris, de nobili genere procreatus existis, ut in privato domus tuæ N. oratorio ad hoc decenter muro extracto, et ornato seu extruendo, ac ornando ab omnibus domesticis usibus libero, per ordinarium loci prius visitando, et approbando ac de ipsius ordinarii licentia ejus arbitrio duratura unam Missam unoquoque die dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri concessa non fuerit, per quemcunque sacerdotem ab ordinario approbatum sæcularem, seu de superiorum suorum

licentia regularem, sine tamen quocunque jurium parochialium præjudicio, ac Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, et Nativitatis D. N. ac aliis solemnioribus anni festis diebus exceptis, in tua ac familiæ tuæ, nec non hospitum tuorum nobilium præsentia celebrari facere libere, et licite possis et valeas apostolica auctoritate præsentium concedimus, ac indulgemus, non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, ut familiares servitiis tuis non necessarij præter supra dictos ibidem Missæ interessentes ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi ceaseantur. »

17. *Formula dispensationis solitæ, et observandæ circa eam.* — Circa quam formulam notandum, quod preces debeant niti veritate, et licentia non nisi juxta tenorem verborum valeat. Hinc si quis « de nobili genere procreatus » revera non est, gaudere non potest tali concessione. Deinde eadem gaudere quis nequit, donec prius a reverendissimo episcopo oratorium visitatum, et approbatum sit, quod desiderata concessionis habeat. Rursus non nisi unica Missa in die celebrari potest, quod denuo inculcat novissimum decretum n. 5. positum, simulque celebraturis injungit, ut prius de hoc « diligenter inquirent, et optime se informant. » Ubi etiam idem, quod in formula præscribitur, præcipitur, ne videlicet celebretur « in diebus Paschatis sanctæ Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini, aliisque anni festis solemnioribus; » qualia secundum communem censentur potissime esse festum Ascensionis, Assumptionis beatæ Virginis Mariæ, Annuntiationis, et festum Omnium Sanctorum.

18. *Missam audiens loco non sacro, non satisfacit præcepto.* — Denique notandum, quod in loco non sacro audientes Missam non satisfaciant præcepto Ecclesiæ, si, ubi possunt, aliam Missam non audiant, etiamsi audiant in loco, in quo de licentia speciali summi Pontificis juxta formulam n. 16. positam, in oratorio vel capella privata v. g. Missa legi licite potest; prout colligitur ex verbis citatæ formulæ, ibi: « Volumus autem, » etc. Quam clausulam licet olim varie interpretari sint conati doctores, ita ut communis evaserit opinio (uti videre est apud Sporer, in *tertium præcept. Decalog.* cap. IV, sect. 1.) quamvis ipse contrarius verius pu-

tet, quemvis satisfacere præcepto Ecclesiæ si audiat Missam, quocunque tandem in loco audiat; cum, ut aiunt, nullibi reperitur præceptum audiendi Missam in loco sacro, aut benedicto. Tamen hodie res rursus controversia caret, ob sæpe citatum decretum n. 5. positum, ubi de audientibus Missam, quæ de licentia speciali Pontificis in hujusmodi privatis oratoriis, aut capellis legitur, expresse mandat, atque declarat Pontifex, « Personas quascunque, dictas Missas audientes, nullatenus præcepto Ecclesiæ satisfacere; » ubi specialiter notanda verba « Personas quascunque, et nullatenus: » per hæc enim omnis doctorum conatus clausuram formulæ n. 16. citatæ pro audientibus explicandi, irritus apparet, ita ut non amplius valeat opinio Tamburini, cap. III, n. 8. *de Præcept. Eccles.* tract. I. docentis, exteras quidem, non item familiares personas habentes oratorium satisfacere: Dicitur enim in decreto « Quascunque personas. » Nec opinio Pellizarii, tom. I, tract. VIII, cap. II, n. 151. volentis, illam clausulam tantum « elle, quod quis non satisfaciat præcepto audiendi Missam juxta antiquam formam in propria parochia audiendi; dicitur enim in decreto novo « nullatenus, » id est, nullo modo, nullave ratione « satisfacere. » Et certe qui etiam de his verbis decreti adhuc dubitaret, nodum in scirpo inique querere, et textum contra mentem legislatoris injuste torquere videretur. Hinc caute legendi, et non amplius sequendi sunt doctores contrarium docentes.

19. *Regulares possunt habere oratoria privata, ibique, et in cellis, ac cameris suis legere missam.* — Resp. V. Regulares, non obstantibus hactenus allegatis decretis, possunt adhuc hodie vi privilegiorum, in propriis monasteriis habere privata oratoria, et capellas domesticas, ibique (imo etiam in cameris ac cellis suis, ubi infirmus decumbit frater) Missam celebrare. Diana, part. IX, tract. I, resolut. 32; Lezana, in *Summa*, tom. I, cap. XXI, n. 14; Sporer, in *Theolog. sacrament.* p. II, cap. VI, n. 440; Azorius, tom. I, lib. X, cap. XXVI, q. 9; Pelliz., tom. II, tract. VIII, cap. V, n. 65, et alii communiter. Ratio est, quia quoad hæc loca non sunt revocata religiosorum privilegia per concilium Tridentinum, sess. 22. in *Decret. de Observand. et evitand.* utpote ubi tantum videntur revocata privilegia celebrandi Mis-

sam « in privatis domibus, atque omnino extra Ecclesiam. » Cujusmodi loca non sunt oratoria, vel etiam camerae, aut cellae monasteriorum, monasteria enim nec sunt domus privatae, nec omnino extra Ecclesiam, cui nomine Ecclesiae etiam veniant religiosorum claustra, arg. can. *Abbati*. 22. § *Quod autem*, dist. 54. et c. *Alma mater*. 24. § *Adjicimus*, de *Sentent. excom.* in 6. et ibi Glossa, §. *Monasteriis*, ubi dicit: « Nomine ecclesiarum intelliguntur monasteria. »

20. Accedit, quod, etsi dato non concessio, per concilium Tridentinum revocata fuissent regularium privilegia ante dictum concilium concessa habendi in monasteriis oratoria privata, ibique celebrandi, tamen idem competeret regularibus vi privilegiorum concessorum post concilium Tridentinum. Cujusmodi privilegium Gregorius XIII, Societati Jesu, et virtute communicationis privilegiorum etiam aliis regularibus concessit illis verbis: « Volumus, ut in oratoriis: et capellis, quae societatis provinciales per se in domibus, collegiis, et aliis locis, ubi aliqui societatis residebunt, approbaverint, et ad divinum duntaxat cultum deputaverint, Missae et alia divina officia alterius licentia minime requisita, celebrari possint, » quod privilegium allegat Pellizarius, tom. II, tract. VIII, cap. v, n. 65; Diana, loc. cit. resolut. 32; Lezana, tom. I, cap. XXI, n. 14; Roderiquez, tom. I, q. 43, a. 4, et alii communiter. Simile, quin et majus privilegium post praefatum concilium 1565 concessit Pius IV vi cujus canonici regulares, et alii communicatione gaudentes in cellis, cameris, aut aliis monasterii locis possunt super altari portatili Missam legere, ut eam infirmi ibidem audire valeant, ac Eucharistiam pro devotione accipere, ut videre est apud Dianam, cit. p. IX, tract. I, resolut. 34; Lezanam, tom. III, §. *Altare*, n. 15, et 16; Peirin. tom. I, *Privileg. minim.* in *Constitut. Pyrri*, n. 34, et alii. Nec quidquam derogatur his privilegiis per novissimum decretum n. 5. positum, utpote quod solum declarat, et decernit, quae privilegia a concilio Tridentino, sess. 22. de *Decret. de Observ. et vitand.* sint revocata, nec afficit privilegia post concilium concessa, hoc ipso, quod ibidem haec valida supponens explicet, quomodo aliqua hujusmodi privilegia post concilium concessa sint intelligenda; ut legenti patet.

21. In regularium oratoriis, nec item in cellis;

possunt etiam alii legere et audire missam. —

Illud tamen hic notandum, quod quamvis in oratoriis, et capellis monasteriorum privatis, si a superioribus benedicuntur, atque ad divinum duntaxat cultum deputantur, (prout id facere possunt non tantum vi privilegii concessi a Gregorio XIII, sed et vel maxime ac amplius vi privilegii concessi a Leone X. juxta dicta supra, et docet cum aliis Pellizarius, tom. II, tract. VIII, cap. v, n. 67, quod privilegium nullibi reperitur revocatum) possint etiam alii sacerdotes saeculares legere, et laici audire Missam, atque satisfacere praeepto Ecclesiae: non item in camera, aut cella privata alienjus religionis, eo quod illa, non item ista loca sufficienter censeantur sacra, hoc ipso, quod dicta oratoria, non item cellae a superiore sint benedictae, et ad divinum duntaxat cultum deputatae, prout communiter observant doctores.

22. *Parochi jure divino tenentur applicare missam parochianis quoties? et quomodo? Declarationes cardinalium quomodo obligent?* — Quæritur II. An, quoties, et quo jure parochi teneantur applicare Missam pro suis parochianis, ita ut ad aliam intentionem, vel pro stipendio Missam votivam v. g. celebrare nequeant? Ante responsionem notandum, olim non modicam circa praesens quaesitum fuisse controversiam inter doctores, aliis, ut Layman, lib. V, tract. V, cap. III, n. 3; Herinx, disp. 7, de *Missae*; Sannig, disp. 5, q. 8, n. 3; Navar. et Suarez, dicentibus parochum vi officii nunquam teneri Missam pro parochianis applicare, sed satisfacere muneri suo, si Missam iis saltem diebus, quibus populus audire tenetur, legat, etiamsi pro alia intentione, aut pro stipendio accepto eam applicet. Aliis vero cum Barbosa, de *Offic. et potest. episc.* allegat. 24, n. 23, ad finem, et in concilio Trident. sess. 23, de *Reform.* cap. I, n. 4, item de *Offic. et potest. paroch.* p. I, cap. XI, n. 10. dicentibus parochos teneri aliquoties juxta boni viri arbitrium pro parochianis Missam applicare. Verum hodie controversiis hisce finem imposuerunt repetitae declarationes cardinalium, uti statim patebit ex sequentibus conclusionibus. Resp. Omnes et singuli parochi jure divino tenentur applicare sacrificium Missae pro ipsis parochianis hac cum distinctione, quod illi, qui habent pingues redditus, quotidie: illi vero, qui tenues habent redditus diebus saltem festivis eam

pro parochianis applicare teneantur, ita ut pro se, aut aliis, multo minus pro stipendio illam applicare non valeant. Probatur conclusio ex concilio Tridentino, sess. 23. de *Reform.* cap. I. ubi conclusionem quasi supponens dicit: « Cum praeepto divino mandatum sit omnibus, quibus cura animarum commissa est, oves suas agnoscere, NB. pro his sacrificium offerre, » etc. Ex quibus verbis licet clarum sit, curatos jure divino teneri applicare Missae sacrificium pro ovibus sibi commissis; cum textus, non dicat curatos teneri « coram illis, » scilicet, ut audiant, sed « pro illis offerre, » id est, applicare; tamen dubium remansit, quoties teneantur curati Missam pro suis ovibus offerre, seu applicari; hinc ex diversis locis sacra Congregatio cardinalium concilii Tridentini interpretum aliquoties circa hoc dubium consulta et interrogata, semper respondit, ac declaravit, quod dicit conclusio. Inter plures unanimes successu temporis datas hujusmodi declarationes, quas ex typographia camerae apostolicae accepi, unam his subjungo.

Decretum Sacrae Congregationis.

« Cum praeepto divino iis, quibus animarum cura commissa est, mandatum sit, pro ovibus suis sacrificium offerre, saepe alias sacra Congregatio censuit parochos teneri pro parochianis sacrificium applicare, atque ea cum distinctione, ut si redditus pingues sint, singulis diebus, si vero tenues, saltem festivis diebus. Idem nunc censet, etc. Romae, etc. »

Ob hanc igitur, et consimiles repetitas declarationes conclusio plane certa, et extra controversiam est, cum uti tom. I. in Proemio § 8, a. n. 129, dictum est, et fuse demonstrat Fagnanus, in c. *Quoniam*, n. 6. et seqq. de *Constit.* Declarationes cardinalium habeant vim in utroque foro obligandi. (ADNOTATIO XLII.)

23. Objicies vulgares objectiones I. Haec declarationes non sunt promulgatae; ergo non obligant; cum nulla lex obliget, nisi promulgetur juxta dicta lib. I, tit. II, de *Constit.* § 5. Resp. Transmisso ant. negando cons., quia juxta dicta in Proemio loc. cit. § 8, n. 32, et seq. declarationes cardinalium, quae jus novum, aut legem novam non faciunt, nec continent, sed priorem legem jam

v.

latam et promulgatam praecise declarant; qualis est praesens, utpote nullum jus novum condens, sed antiquum videlicet concilii Trident. seu potius jus divinum a concilio allegatum, praecise ac simpliciter declarans, et quomodo intelligi debeat, interpretans, promulgari non solent, sed absque nulla promulgatione obligant; dummodo sufficienter de eis constet.

24. *Obligant, etsi dicatur eas non esse promulgatas vel receptas.* — Objicies II. Saltem de eis legitime, et in forma authentica non constat; ergo saltem ex hoc capite non obligant: cum juxta dicta in cit. Proemio n. 126, declarationes fidem non faciant, nisi afferantur in forma authentica, solito sigillo, et debita subscriptione munitae. Resp. transmissio ant. negando conseq. Quamvis enim contra eas in foro externo, in et extra judicium excipere quis valeat, donec afferantur in forma authentica, sigillo, et subscriptione debita munitae, nihilominus urgent in foro conscientiae, si ex probatis collectoribus, aut locis fideliter allegentur, cum sic certitudinem sufficientem, vel saltem dubium practicum causent, indeque quemvis obligent, ut, si eis fidem adhibere non vult, de genuina veritate (quam Roma illico habere poterit) debite inquiret; hoc ipso, quod stante dubio practico nemo licite operari valeat juxta certam theologorum. Hinc bene infert Fagnanus, in cit. c. *Quoniam*, de *Constit.* n. 59. a temeritate, et irreverentia vix abesse, si quis declarationi ex probatis doctoribus, aut locis fideliter allegatae, et de cujus veritate nulla alia probabilis ratio dubitandi subest, ex eo duntaxat capite non respicere, quod in forma authentica non afferantur. Addit insuper ibidem Fagnanus, recte facere judicem, si hujusmodi declarationem in probato auctore repertam, ut veram habeat, et sequatur, etiamsi a partibus nec allegetur, nec producat. Quapropter, quia talis etiam est declaratio supra posita, utpote quam una cum pluribus aliis idem sonantibus Roma ex typographia apostolica acquisivi, ac de cujus veridica existentia, probabilis dubitandi ratio non adest, eidem in conscientia se illico accommodare, aut saltem genuinam veritatem Romae indagare tenebitur, qui eam legit, vel de ea aliunde sufficientem notitiam habet.

25. Objicies III. Dictam declarationem non esse usu receptam, vel saltem contraria consuetudine abrogatam; ergo Resp. negando

ant. quoad primum membrum; quia hoc ipso, quod lex sit recepta, ejusdem etiam declaratio censetur recepta, cum hæc non faciat novam legem, sed insit ipsi legi ab initio positæ, juxta dicta in præmio, num. 32. ut proin non possit non recipi, si lex ipsa recipitur, vel est recepta; nisi quis velit potestatem et auctoritatem declarandi negare, quod nefas foret. Hinc, quia ad propositum lex ipsa, concilium Tridentinum nempe, est recepta, ejusdem etiam declarationes legitimæ, utpote eidem ab initio inexistentes, necessario debent recipi, ac censentur receptæ. Pariter negatur secundum membrum Ant. si enim ipsa lex per consuetudinem non est abrogata, neque declaratio illius utpote eidem inexistentis erit abrogata: quod autem lex ipsa præcipiens curatis, ut Missas pro ovibus conceditis applicent, per consuetudinem non sit abrogata, certum est; quia est lex divina, uti aperte constat ex concilio Tridentino, cit. 23 de Reform. cap. 1, ibi: « Cum præcepto divino N. B. mandatum sit: » quod divinum mandatum a concilio Tridentino allegatum Sacra Congregatio; prout potestate a pontifice sibi attributa potest, tantum explicat, ac declarat, contra quam legem divinam prorsus nihil valet consuetudo c. fin. de Consuetud. et dictum est amplius lib. I, tit. IV de Consuetud. § 2. Consequenter nec contra legitimam declarationem ejusdem, utpote, quæ legi divinæ inest, nec quidquam diversum, aut distinctum ab ea constituit. Ex quo eodem fundamento, etiam prorsus nihil valet dicere declarationem dictæ legi divinæ a concilio Tridentino allegatæ inexistentem, non esse promulgatam, aut non esse receptam.

26. *Parochi quando non teneantur missam applicare pro ovibus.* — Illud tamen notandum, quod si parochus ex officio vel alia obligatione parochiæ inseparabiliter inhærente ad aliam intentionem applicare debet Missam, ut si v. g. in die depositionis, septimi, aut trigesimi, aut in anniversario fundato, aut in beneficio parochiæ incorporato Missam pro certis in particulari legat, Missam resarcire non teneatur, hoc ipso, quod Missam pro die illa ad aliam intentionem legere ex officio possit ac debeat, et duas Missas eadem die celebrare nec teneatur, nec valeat.

27. *Redditus pingues et tenues, quinam?* — Sed quæres, quando nam redditus sint, et dici possint pingues, quando tenues? Resp. I. Quando parochus ex redditibus paro-

chiæ honestam suam sustentationem vel omnino non, vel saltem non nisi ægre, aut valde difficiliter habere potest, tenues redditus habere censendus est, consequenter non nisi diebus dominicis, ac festivis Missam pro ovibus applicare tenetur, cæteris vero diebus eleemosynam ac stipendium pro Missis v. g. votivis acceptare potest, uti habet declaratio supra num. 22. allegata; et merito; cum enim jus divinum parochus honestam sustentationem minime denegare intendat, Sacra Congregatio merito declarat, quod dictum jus divinum applicationem pro ovibus præcipiens non prohibeat, quin parochus, qui ex redditibus parochiæ sufficientem sustentationem non habet, eam aliunde licitis modis ut alius presbyter, quærere valeat.

28. *Resp. II.* Quando redditus tales ac tanti sunt, ut ex iis parochus honestam suam sustentationem consideratis considerandis absque difficultate sufficientissime habeat, etiamsi non multum, sed parum, vel nihil superflui remaneat, pingues habere redditus, consequenter ad Missam quotidie pro ovibus applicandam obligatus censetur. Patet ex ipsa declaratione, utpote quæ non abundantes redditus, sed tantum pingues requirit, ad hoc, ut parochus teneatur quotidie Missam applicare pro ovibus. Pingues autem redditus revera habere censetur non tantum ille qui abundat, sed etiam ille qui consideratis omnibus considerandis sufficientissime habet, et cui pro honesta sustentatione penitus nihil deest. Ratio est: quia parochi officii pastoralis ex jure divino tenentur pro ovibus offerre sacrificium juxta concilium Tridentinum, sess. 23, de Reform. cap. 1. et quidem quotidie juxta declarationem cardinalium, nisi tenues id est, ad honestam sustentationem insufficientes habeant redditus, in quo casu jus divinum permittit, ut etiam aliis mediis licitis, v. g. stipendio, aut eleemosyna pro Missis votivis sustentationem honestam quærere valeant: ergo si redditus non tenues et insufficientes, sed sufficientissimi sunt pro honesta sustentatione, obligatio officii ex jure divino proveniens manet; præsertim cum cesset ratio, defectus nempe honestæ sustentationis, ob quam solam a quotidiana applicatione sacrificii parochus immunem facit jus divinum.

29. *Parochi plurimi peccant, missam pro ovibus non applicantes.* — Inferitur, illos parochos, qui non tantum sufficientissimos, sed etiam abundantes redditus habent, ita

ut singulis annis quinquaginta v. g. centum, vel plures floreni superflui eis remaneant, graviter delinquere, atque muneri, et officio suo minime satisfacere, nec securos in conscientia esse, si quotidie Missam pro parochianis non applicantes, ad aliam intentionem celebrant, Missasque votivas, et stipendium pro ipsis recipiant. Nec dicas, debere etiam pingues parochos satisfacere parochianis Missas votivas subinde pro stipendio penitentibus. Nam contra est; quia his alia via facillime satisfacere queant, si nempe eos ad capellanos, vel alios pauperes sacerdotes sive sæculares, sive regulares ablegent dicantque parochiano: Dilecte fili, aut, Dilecta filia! ego alias jam vi officii mei debeo pro te, et aliis parochianis quotidie Missam legere, et applicare: et ideo non possum stipendium pro Missa ad tuam solam intentionem applicanda accipere; vade igitur ad hunc, hos, vel illos, qui illico et prompto animo tibi gratificabunt.

Reliqua de celebratione Missæ collige apud theologos, qui copiose de ea scribunt: vide etiam dicenda de hac materia notanter l. V. decret. tit. III, § 10. n. 210 et seqq. ubi invenies, quidnam novi AA. desuper sentiant.

30. *Decretum Urbani VIII circa celebrationem missæ.* — Et quoniam variæ difficultates et controversiæ circa Missæ celebrationem olim agitatæ modo sublatae sunt ab Urbano VIII, per speciale decretum, et declarationes ad dubia super eodem decreto proposita factas, hinc pro utroque foro utile duxi illud hic apponere. Et habetur etiam hoc decretum in Bullario Cherub. tom. IV. constit. 43, dicti Pontificis quæ incipit, *Cum sæpe contingat.* cujus tenor est sequens.

Decretum Urbani VIII, circa celebrationem missæ.

« Cum sæpe contingat, in quibusdam ecclesiis tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis, aut piorum eleemosynis impositum esse, ut illis pro singulis diebus præscriptis nequeat satisfieri; et tamen nova onera Missarum in dies suscipiantur; indeque fiat, unde pereant pie testantium voluntates, obstricta benefactoribus fides violetur, defunctorum animæ suffragiis priventur, Ecclesiis debitus subtrahatur cultus, ac Christi fideles gravi scandalo affecti, plerumque a simili-

bus charitatis operibus retrahantur: cumque his malis maximum inter cætera fomentum præbeat, aut quod ii, qui Missas supra vires celebrandas suscipiunt, sperent illas brevi ad pauciores numerum a superioribus reductum iri; aut quod Ecclesiis, sorte pecuniarum absorpta, plerumque nuda remaneant onera Missarum absque ullo emolumento; aut quod eleemosyna pro illis celebrandis sit adeo tenuis, ut si non facile inveniantur qui velint huic se muneri subicere, et redditus Ecclesiæ, aut monasterii adeo exigui, ut sacerdotes pro necessaria sua sustentatione novis se oneribus obstringere compellantur: Sacra Congregatio cardinalium concilii Tridentini interpretum animadvertens, facturam se rem Deo gratissimam, charitativam ac justitiæ maxime consentaneam, si pro viribus satagat, hunc deterrimum abusum e christiana republica convellere, atque eradicare: S. D. N. Urbani divina providentia PP. VIII. auctoritate sibi specialiter attributa, infra scripta decreta edidit.

« Ac primo districte prohibet, atque interdicit, ne episcopi in diocesana synodo, aut generales in capitulis generalibus, vel alias quoquomodo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem concilium imposita, aut in limine foundationis; sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad apostolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perspecta, id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur; alioquin reductiones, moderationes, et commutationes hujusmodi, si quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas atque inanes decernit.

« 2. Deinde, ubi pro pluribus Missis, etiam ejusdem qualitatis celebrandis stipendia, quantumcumque incongrua, exigua, sive ab una, sive a pluribus personis collata fuerint, aut conferentur in futurum sacerdotibus, ecclesiis, capitulis, collegiis, hospitalibus, societatibus, monasteriis, conventibus, congregationibus, domibus, ac aliis piis locis quibuscunque tam sæcularibus, quam regularibus, Sacra Congregatio sub obtestatione divini judicii mandat, ac præcipit ut absolute tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, ita ut alioquin ii, ad quos pertinet suæ obligationi non satisfaciant: quin imo graviter peccent, et ad restitutionem teneantur.